

застосування **культурологічної стратегії** сприяє адекватній передачі соціальних та емоційних відтінків мовлення головного героя, наближаючи цільовий текст до автентичного культурного контексту.

Отже, ефективність перекладу сленгу значною мірою залежить від контексту, функціональної ролі одиниці та рівня культурної компетентності перекладача. Найоптимальнішим підходом виявляється гнучке комбінування стратегій, що дозволяє зберегти і семантичну, і прагматичну глибину сленгових одиниць у художньому тексті.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гончаренко В. В. Лексикографічне моделювання американського сленгу: довідковий та дискурсивний аспекти: дис. ... канд. філол. наук: 10.02.04. Київ, 2018. 235 с.
2. Жлуктенко Ю. О. Англійська мова: Сленг: посіб. для студ. вищ. навч. закл. Київ : Вища школа, 2005. 340 с.
3. Жулавська О. О., Назаренко О. В. Переклад: теоретичні та практичні аспекти : навч. посібник. Суми: Сумський державний університет, 2017. 133 с.
4. Коломієць Л. Стратегії і тактики перекладу культурно маркованої лексики. Мовні і концептуальні картини світу. 2004. Вип. 9. С. 152–160.
5. Селіванова О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми. Полтава : Довкілля-К, 2010. 712 с.
6. Левицький В. В. Проблема дефініції сленгу в сучасній лінгвістиці. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія: Іноземна філологія. 2019. Вип. 1(52). С. 104–109.
7. Селінджер Дж. Д. Над прірвою у житті / пер. С. Волковецької. Львів: Літопис, 1998.
8. Селінджер Дж. Д. Ловець у житті / пер. О. Логвиненка. Харків: КСД, 2018.
9. Salinger J. D. The Catcher in the Rye. Boston: Little, Brown and Company, 1951.
10. Chapman R. L. American Slang. New York: Harper & Row, 1986.
11. Partridge E. Slang Today and Yesterday. London: Routledge, 1933.

*Дорош Лідія
Науковий керівник – доц. Бабій Людмила*

ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОЦІНЮВАННЯ РЕЦЕПТИВНИХ НАВИЧОК У СТАРШІЙ ШКОЛІ

У сучасному світі володіння англійською мовою стає необхідною компетенцією для навчання, професійної діяльності та особистісного розвитку. Одним із ключових компонентів ефективного оволодіння мовою є розвиток рецептивних навичок — читання (reading) та аудіювання (listening), які дозволяють учням сприймати та розуміти письмову та усну мову [2, с. 47].

Читання є основним способом отримання інформації з текстових джерел, а також важливою основою для розвитку словникового запасу, граматичної компетенції та аналітичного мислення. Учні, які володіють навичками ефективного читання, легше розуміють структуру тексту, виділяють головні ідеї та роблять висновки, що сприяє успішному засвоєнню навчального матеріалу [1, с. 32].

Аудіювання, у свою чергу, є невід'ємною складовою комунікативної компетенції. Воно дозволяє учням сприймати інформацію на слух, розуміти інтонаційні та смислові нюанси мовлення, а також реагувати на різноманітні ситуації у реальному спілкуванні [3, с. 15]. Без

розвинених навичок аудіювання учні стикаються з труднощами у сприйнятті реальної мови, що обмежує їхню здатність до активного використання англійської мови у практичних ситуаціях.

В умовах старшої школи, коли навчальний процес стає більш складним і змістовним, важливо не лише формувати рецептивні навички, а й правильно оцінювати їхній рівень. Це дозволяє вчителю визначити прогрес учнів, виявити проблемні аспекти та скоригувати методику викладання [5, с. 41]. Таким чином, ефективне оцінювання рецептивних навичок є ключовим елементом успішного навчання англійської мови, що робить обрану тему актуальною та значущою для педагогічної практики.

Метою даної статті є аналіз основних проблем та труднощів, що виникають під час оцінювання рецептивних навичок учнів старшої школи на уроках англійської мови, а також визначення можливих шляхів вдосконалення методики їхнього оцінювання.

Рецептивні навички є невід'ємною складовою комунікативної компетентності учнів, оскільки забезпечують процес сприйняття, розуміння та інтерпретації іншомовної інформації. До рецептивних умінь традиційно відносять читання (reading) та аудіювання (listening), які створюють основу для формування продуктивних навичок — говоріння та письма [2, с. 61].

Сучасні дослідження з методики викладання іноземних мов (А. Рейнгольд, П. Х. Річардс, Дж. Хедж, М. І. Пасічник) підкреслюють, що розвиток рецептивних навичок є критично важливим для ефективного оволодіння мовою. Через читання та аудіювання учні засвоюють нову лексику, граматичні структури та комунікативні моделі, що забезпечує формування мовної та соціокультурної компетентності.

Оцінювання рецептивних навичок у навчальному процесі виконує подвійну функцію: воно дозволяє визначити рівень сформованості здатності учнів розуміти зміст прочитаного або почутого матеріалу та оцінити ефективність методичних підходів [7, с. 54]. Систематичне оцінювання допомагає вчителю виявляти проблемні зони у сприйнятті мовного матеріалу, що сприяє диференціації навчального процесу та індивідуальному підходу до учнів.

У методиці навчання англійської мови виділяють різні способи оцінювання читання: тести з множинним вибором, завдання на відповідність, відновлення тексту, визначення головної думки, пошук специфічної інформації. Такі завдання дозволяють перевіряти різні рівні розуміння — від загального до детального.

Оцінювання аудіювання передбачає використання завдань на розпізнавання основного змісту, деталей, емоційного тону або намірів мовця. Найпоширенішими є тести типу multiple choice, true/false, gap-filling, а також відкриті запитання, що передбачають короткі письмові відповіді [3, с. 62].

Важливо, що оцінювання рецептивних навичок має бути комплексним і системним, тобто враховувати як якісні, так і кількісні показники, а також відповідати рівню володіння мовою згідно з вимогами Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти (CEFR) [6, с. 27].

Таким чином, теоретичний аналіз свідчить, що ефективне оцінювання рецептивних навичок є ключовим чинником успішного навчання англійської мови та основою підвищення комунікативної компетентності учнів старшої школи.

Аналіз педагогічної практики та наукових досліджень (Борисенко, 2019; Хедж, 2015; Пасічник, 2021) свідчить, що процес оцінювання рецептивних навичок учнів старшої школи супроводжується низкою проблем і труднощів, які можуть суттєво впливати на об'єктивність та ефективність оцінювання.

По-перше, суб'єктивність оцінювання залишається однією з ключових проблем, особливо у випадках виконання відкритих завдань або завдань на короткі письмові відповіді. Різні вчителі можуть по-різному інтерпретувати відповіді учнів, що ускладнює стандартизацію оцінювання.

По-друге, низька мотивація учнів під час проходження тестів та аудіювання часто знижує достовірність результатів. Учні можуть не приділяти достатньо уваги завданням, сприймаючи їх як формальність, що обмежує можливість об'єктивного оцінювання реального рівня володіння мовою.

По-третє, спостерігається невідповідність рівня складності завдань рівню учнів. Надто прості завдання не дозволяють адекватно оцінити знання і навички, тоді як надто складні можуть призвести до демотивації та формування помилкової оцінки компетентності учнів.

По-четверте, обмежені часові ресурси на уроках ускладнюють проведення повноцінного оцінювання, особливо аудіювання, яке потребує декількох програвань запису або додаткових завдань на перевірку розуміння.

По-п'яте, значним викликом є різний рівень підготовки учнів у класі. Клас із різнорівневими учнями вимагає диференційованих завдань, що відповідають індивідуальним потребам, інакше оцінювання може бути неадекватним для частини учнів.

Нарешті, на результати оцінювання впливають зовнішні фактори, такі як технічні проблеми при аудіюванні, шум у класі або умови, які знижують концентрацію учнів.

Враховання зазначених проблем є важливим етапом для вдосконалення методики оцінювання рецептивних навичок. Лише системний підхід, що передбачає диференціацію, використання інтерактивних технологій та об'єктивних критеріїв оцінювання, дозволяє підвищити ефективність навчального процесу та адекватність результатів.

Удосконалення оцінювання рецептивних навичок учнів старшої школи є важливим завданням для підвищення ефективності навчання англійської мови. Комплексний підхід дозволяє підвищити об'єктивність результатів та сприяти розвитку комунікативних компетенцій учнів.

Одним із ефективних напрямів є диференційоване оцінювання, яке враховує рівень підготовки окремих учнів [7, с. 56]. Це дозволяє створювати завдання різного рівня складності, адаптовані під конкретні навчальні потреби, що сприяє точнішій оцінці компетентності кожного учня.

Доцільним є також поєднання формувального та підсумкового оцінювання. Формувальне оцінювання, що проводиться протягом навчального процесу, дозволяє відстежувати прогрес учнів, своєчасно виявляти труднощі та коригувати завдання. Підсумкове оцінювання підсумовує результати засвоєння матеріалу і демонструє рівень сформованості рецептивних навичок.

Важливим інструментом вдосконалення оцінювання є використання сучасних технологій та інтерактивних платформ. Онлайн-тести, інтерактивні завдання та спеціальні додатки дозволяють оперативно отримувати результати, стимулюють інтерес учнів та сприяють активній участі у навчальному процесі.

Не менш важливим є надання учням зворотного зв'язку, що включає роз'яснення помилок, рекомендації щодо вдосконалення навичок та стимулювання самоконтролю. Це дозволяє учням усвідомлювати власний прогрес і мотивує до подальшого розвитку рецептивних умінь.

Впровадження проєктних та інтегрованих завдань, які поєднують читання та аудіювання у реальних комунікативних ситуаціях, також сприяє підвищенню ефективності оцінювання. Такий підхід дозволяє оцінювати навички у контексті практичного використання мови та підвищує мотивацію учнів.

Комплексне застосування зазначених підходів забезпечує більш об'єктивне оцінювання рецептивних навичок, підвищує ефективність навчального процесу та сприяє розвитку комунікативної компетентності учнів старшої школи.

Проблеми оцінювання рецептивних навичок учнів старшої школи мають комплексний характер і включають педагогічні, організаційні та мотиваційні чинники. Основними труднощами є суб'єктивність оцінювання, невідповідність рівня складності завдань, різноманітність учнів у класі, обмеженість часу на уроках та вплив зовнішніх факторів.

Вдосконалення оцінювання потребує системного підходу, що включає диференційоване планування завдань, поєднання формувального та підсумкового оцінювання, використання сучасних технологій та інтерактивних платформ, надання учням постійного зворотного зв'язку та впровадження проєктних і інтегрованих завдань. Такий підхід дозволяє підвищити об'єктивність оцінювання, стимулювати активну участь учнів у навчальному процесі та забезпечує розвиток їхніх комунікативних компетенцій.

Отже, вдосконалення процесу оцінювання рецептивних навичок є важливим чинником підвищення якості навчання англійської мови та сприяє формуванню готовності учнів до практичного використання мови у різноманітних комунікативних ситуаціях.

ЛІТЕРАТУРА

1. Борисенко, Т. В. Методика навчання англійської мови в старшій школі. Київ: Освіта, 2019. 128 с.
2. Ковальчук, Л. М. Розвиток рецептивних навичок у навчанні іноземних мов. Львів: Світ, 2020. 98 с.

3. Пасічник, М. І. Аудіювання та читання в системі мовної освіти. Тернопіль: Навчальна книга, 2021. 112 с.
4. Рейнгольд, А., Річардс, П. Х. *Approaches and Methods in Language Teaching*. Cambridge: Cambridge University Press, 2012. 312 p.
5. Хедж, Дж. *Teaching and Learning in the Language Classroom*. Oxford: Oxford University Press, 2015. 256 p.
6. Хом'як, І. П. Сучасні технології у викладанні іноземних мов. Київ: Лінгвіст, 2018. 140 с.
7. Council of Europe. *Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment (CEFR)*. Strasbourg: Council of Europe Publishing, 2020. 184 p.

Ізбянська Юлія

Науковий керівник – доц. Бабій Людмила

РОЛЬ АУДИТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У МОВЛЕННЄВОМУ РОЗВИТКУ УЧНІВ СТАРШИХ КЛАСІВ

Сучасна система освіти в Україні орієнтована на формування особистості, здатної до самостійного мислення, ефективної комунікації та творчого самовираження. Одним із ключових чинників успішної соціалізації та професійної реалізації є володіння іноземними мовами, що виступає невід'ємною складовою професійної, академічної та міжкультурної компетентності [3].

Володіння іноземною мовою передбачає гармонійний розвиток усіх видів мовленнєвої діяльності, серед яких особливе місце посідає аудіювання — здатність сприймати й розуміти усне мовлення. Однак численні дослідження свідчать, що саме цей компонент залишається найменш розвиненим серед старшокласників [1]. Актуальність обраної теми зумовлена необхідністю вдосконалення методики формування аудитивної компетентності як важливої складової комунікативної компетенції. Сприйняття іншомовного мовлення сприяє розвитку пам'яті, уваги, мислення, мовної здогадки та аналітичних умінь, формує навички міжкультурної комунікації [5,2].

Мета статті – акцентувати значення аудитивної діяльності як складової мовленнєвого розвитку учнів старших класів, розкрити її психолінгвістичні механізми та педагогічні умови ефективного формування.

Проведений теоретичний аналіз дозволив встановити, що аудіювання – це складний психолінгвістичний процес, який охоплює сприйняття, розпізнавання, осмислення та інтерпретацію звукових сигналів [5]. У теоретичному аспекті аудіювання розглядається як рецептивний вид мовленнєвої діяльності, що забезпечує розуміння мовлення на слух і слугує основою для подальшої комунікації.

Згідно з концепцією інтерактивної моделі розуміння усного мовлення, процес аудіювання передбачає взаємодію “bottom-up” (від звуків до смислу) та “top-down” (від знань і контексту до інтерпретації) механізмів. Перші відповідають за аналіз мовних сигналів – фонем, слів, граматичних структур, тоді як другі – за використання попереднього досвіду, фонових знань і контексту для прогнозування та осмислення змісту.